

Visuell vurdering av utfyllinger i Puddefjorden

Av Asplan Viak med underlag fra Bergen kommune

Deloppgave 7

Mål: Belyse konsekvensene av utfyllinger i Puddefjorden med hensyn til påvirkning på landskap

Bakgrunn: Statsforvalteren sin uttale til oppstart av områdeplanen for Laksevågneset.
Etterlyser en samlet vurdering av konsekvenser av eventuelle utfyllinger langs vestsiden av Puddefjorden og på Dokken.

Samlet vil Puddefjorden som verdifullt landskapsrom kunne bli vesentlig endret og forringet. Bergen som byen som ligger ved sjøen vil bli betydelig endret og miste en viktig del av sitt særpreg. Fjordlandskapet her bør sees på som et landskap med nasjonal verdi.

Metode

Endringene vurderes på bakgrunn av kriterier for påvirkning fra M-1941, og viktige momenter fra sjøfrontstrategien og sjekklisten i sjøfronstrategien for vurdering av tiltak i og ved sjø.

19 ulike fotostandpunkt, offentlig tilgjengelige steder.
Standpunktene gir en indikasjon men har feilkilder som kan fordreie bildet noe.

Viktige momenter fra Sjøfrontstrategien som er vurdert er:

- Siktlinjer mot landemerker
- Fjorden som landskapselement
- Påvirkning på overordnet terrengform
- Påvirkning på identitet/særpreget

Tabell fra M-1941 som presenterer kriterier som skal vurderes fra standpunktene.

Påvirknings-faktorer	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet
Synlighet	Tiltaket er istandsatt slik at det faller naturlig inn i landskapsbildet. Tiltaket fremhever landskapskvaliteter innen planområdet og/eller i omgivelsene. Tiltaket har blitt et positivt blikkfang Tiltaket medfører istandsetting av ødelagt/sterkt forringet landskap.	Tiltaket har samme fremtoning i landskapsbildet som før inngrepet.	Tiltaket medfører noe økt synlighet i brudd med tiltakets nære omgivelser. Tiltakets fjernvirkning er liten eller ikke påvirket.	Tiltaket medfører vesentlig økt synlighet i landskapet i nære omgivelser. Tiltakets fjernvirkning er negativ i noen grad i form av skjemmende inngrep og/eller bygde elementer.	Både tiltakets nær- og fjernvirkning er vesentlig negativ, og skjømmer landskapet visuelt i stor grad i form av skjemmende inngrep og/eller bygde elementer.
Fragmentering	Tiltaket skaper nye eller bygger opp ødelagte landskaps-sammenhenger, og/eller fremhever kvaliteter knyttet til helhet, struktur og lesbarhet.	Tiltaket medfører ikke endringer i landskaps-sammenhenger eller kvaliteter knyttet til helhet, struktur eller lesbarhet.	Tiltaket bryter delvis med landskaps-sammenhenger. Tiltaket medfører noe forringelse av kvaliteter knyttet til helhet og struktur, og har dårlig lesbarhet.	Tiltaket bryter landskaps-sammenhenger. Tiltaket skaper et uryddig og uoversiktlig landskap i utrednings-området.	Tiltaket bryter viktige landskapssammenhenger innad og ut over utrednings-området. Tiltaket skaper et uryddig og uoversiktlig landskap uten struktur.
Skala	Tiltaket har en god tilpasning til skalaen i landskapet, eller framhever denne.	Tiltaket er tilpasset skalaen i landskapet, eller er underordnet denne.	Tiltaket dominerer noe over landskapets skala, og/eller er ikke tilpasset landskapets skala.	Tiltaket dominerer i stor grad, og/eller er i brudd, over landskapets skala.	Tiltaket dominerer over landskapets skala, og/eller er i vesentlig brudd med landskapets skala.
Formgivning	Tiltaket tilfører verdi til et monotont eller forringet landskap. Tiltaket er forankret i landskapet ved hjelp av formgivning, farge- og materialbruk, og har et balansert uttrykk.	Tiltaket har samme formspråk som førsituasjonen.	Tiltaket gir et ubalansert inntrykk. Tiltaket har tilfeldig formgivning og materialbruk. Tiltaket bidrar til et monotont eller uryddig inntrykk.	Tiltaket mangler bevisst formgivning, farge og/eller materialbruk. Tiltaket bidrar til et monotont eller kaotisk inntrykk.	Tiltaket mangler forankring i landskapet, og formgivning, farge og/eller materialbruk er uheldig. Tiltaket gir et monotont eller kaotisk inntrykk.
Tilhørighet/ identitet	Tiltaket ivaretar og/eller forsterker tilhørighet/identitet i området. Tiltaket har gitt nytt og positivt innhold til et ubetydelig eller negativt ladet sted.	Tiltaket medfører ingen endring av tilhørighet, identitet eller bruker-opplevelse, gjenskapt eller kompensert.	Tiltaket fører til at tilhørighet, identitet eller brukeropplevelse er noe brutt eller forstyrret.	Tiltaket fører til at tilhørighet eller brukeropplevelse er brutt eller forstyrret i en slik grad at dagens referanser ikke er gjenkjennbare. Tiltaket fremstår uten sammenheng med historisk og/eller følelsesmessig tilhørighet og identitet.	Tiltaket har ødelagt tilhørighet, identitet eller bruker-opplevelse. Tiltaket oppleves som fremmed i landskapet.
Sømløst påvirkning					

Sjøfrontstrategien:

Hvilke landskapsverdier som er viktigst å ivareta når en vurderer tiltak som medfører utfylling i sjøen:

1. sjøflatens utbredelse,
2. form og retning,
3. sammenhenger mellom sjø og land
4. fokuspunkt i landskapet.

Videre kommer den med detaljerte anbefalinger for ulike delområder:

Anbefalinger for Puddefjorden

- *Puddefjorden skal fortsatt være en fjord. Det skal ikke fylles så mye at Puddefjorden reduseres til et smalt sund ut mot Byfjorden. Puddefjorden skal åpne seg mot Byfjorden (vide seg ut mot nord) og mot Solheimsviken i sør.*
- *Nordnes sin fremtredende posisjon skal ikke svekkes*

Anbefalinger for Laksevåg

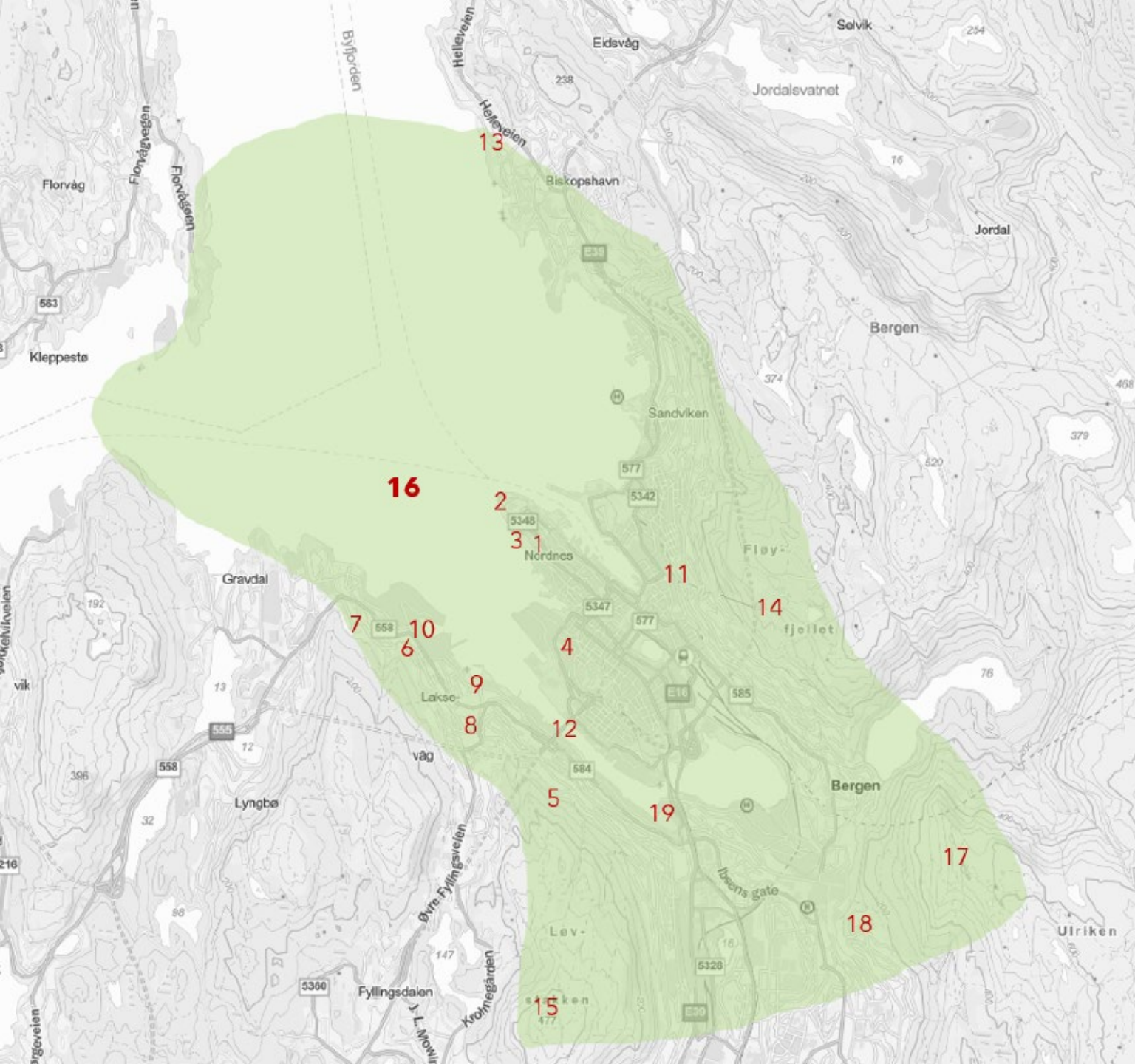
- *Lyreneset og Laksevågneset skal være klart lesbare i landskapet*
- *Damsgård: Grøntstrukturen og den landskapsmessige sammenhengen mellom Melkeplassen, Damsgård hovedgård og Kirkebukten/Byfjorden skal være tydelig i landskapet.»*

1948

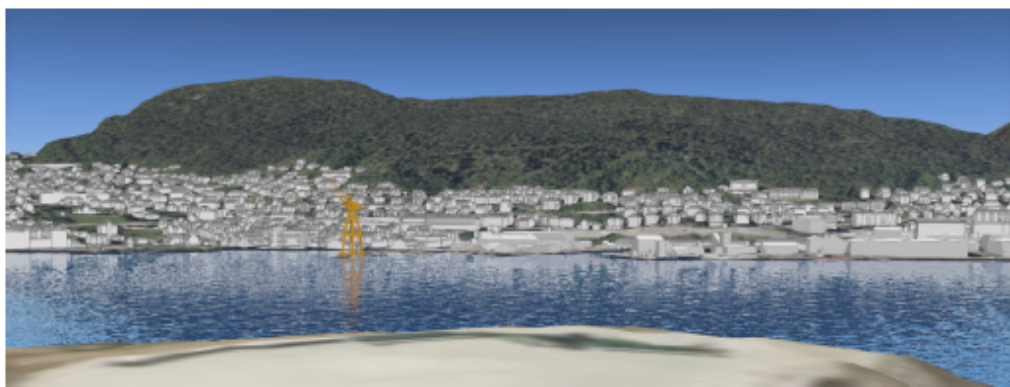
2020

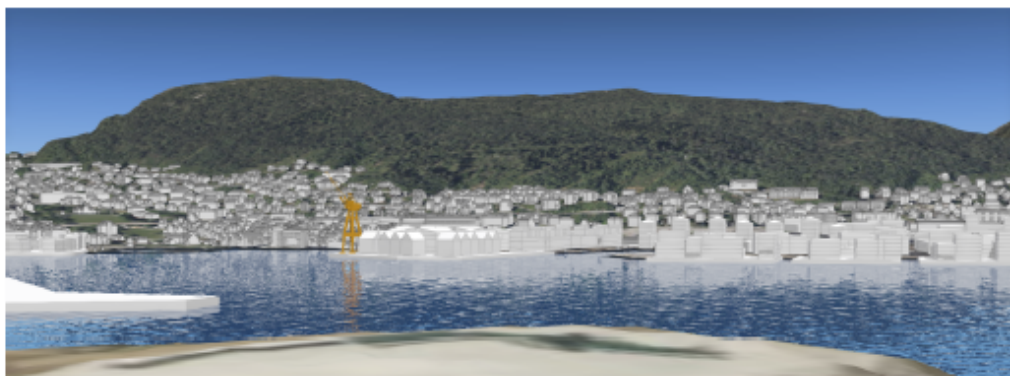
1. Nordnes, fagskulen
2. Nordnespynten
3. Georgernes verft
4. Dragefjellet
5. Løvtien
6. Lille Damsgårdsvei
7. Holen/Håstein skole
8. Damsgård
9. Kirkebukten
10. Vågsgaten
11. Skansen
12. Puddefjordsbroen
13. Dronning Mauds utsikt
14. Fløyen
15. Løvtakken
16. Puddefjorden, fire standpunkt
17. Ulriken
18. Montana
19. Solheimsviken

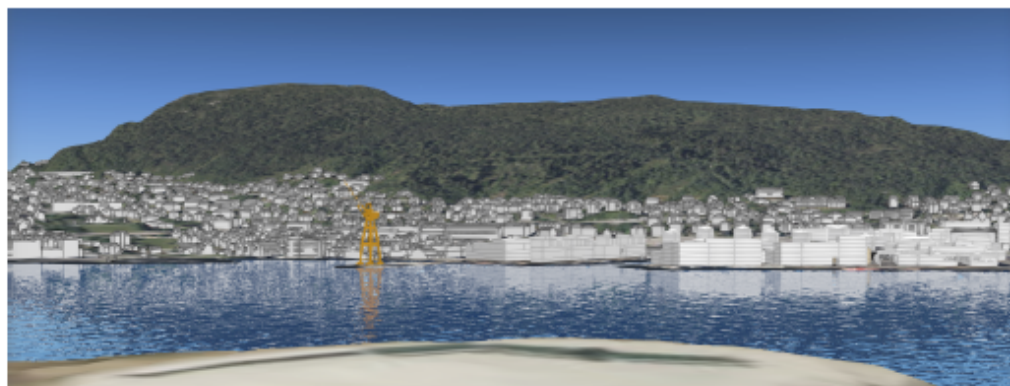
6.1. Standpunkt 1 - Nordnes 1 - Fagskulen/Nordnesparken

Figur 6-5 Nordnes 0-alternativet, 3D-modell

Figur 6-6 Nordens foreslåtte utfyllinger, 3D-modell

Visuell vurdering standpunkt Nordnes 1 - Fagskulen/Nordnesparken

Kriterier M-1941	Synlighet	Fragmentering	Skala	Formgivning	Tilhørighet/ identitet	Samlet vurdering
	Laksevågneset og -verft medfører vesentlig økt synlighet. Dokken blir et nes som man ser fra Nordnes	Tiltakene bryter landskaps-sammenhenger ved at sjøflaten reduseres og forbindelsen mellom Damsgårdssiden og sjøen blir brutt.	Tiltakene dominerer strandsonen og danner brudd i denne, og har en større skala enn bygningsmassen på Laksevåg forøvrig	Tiltakene mangler forankring i landskapet	Tiltaket fører til at tilhørighet og identitet er brutt i en slik grad at dagens referanser ikke er gjenkjennbare	Fyllingene med bebyggelse oppleves som et fremmedelement i strandsonen med for store dimensjoner og endimensjonale former.
	Forringet	Forringet	Forringet	Sterkt forringet	Forringet	

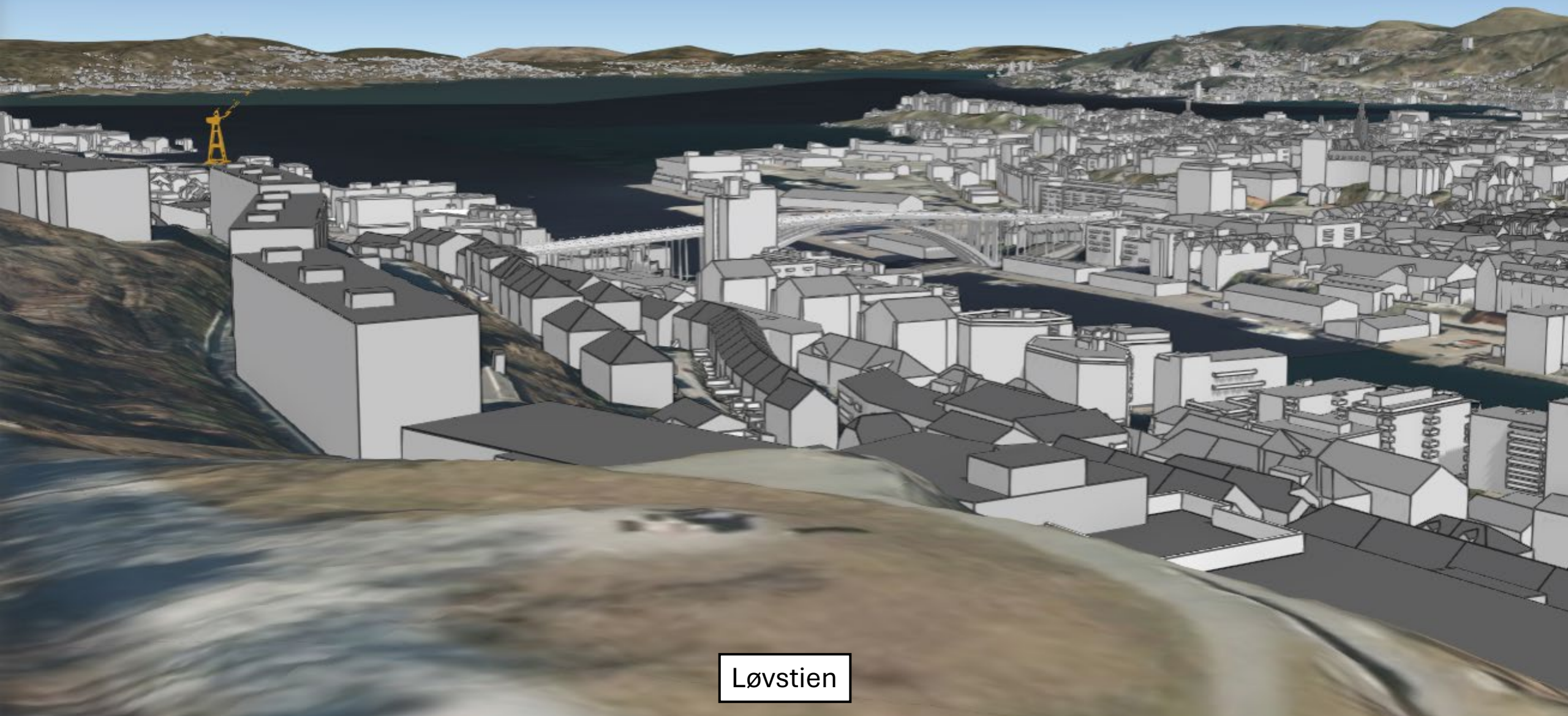
Særskilte sårbarheter:

- Dokken blir til et nytt nes i Puddefjorden som kan konkurrere om oppmerksomheten med Nordnes. Det markerte Nordnes kan bli svekket.
- Laksevåg verft blir et nytt nes på tvers av terrengformene og bidrar til å lukke Kirkebukten mot Puddefjorden
- Utfylling ved Laksevåg verft og Laksevågneset bidrar til å svekke lesbarheten til Laksevågneset

Vurdering ift. sjekklisten fra Sjøfrontstrategien:

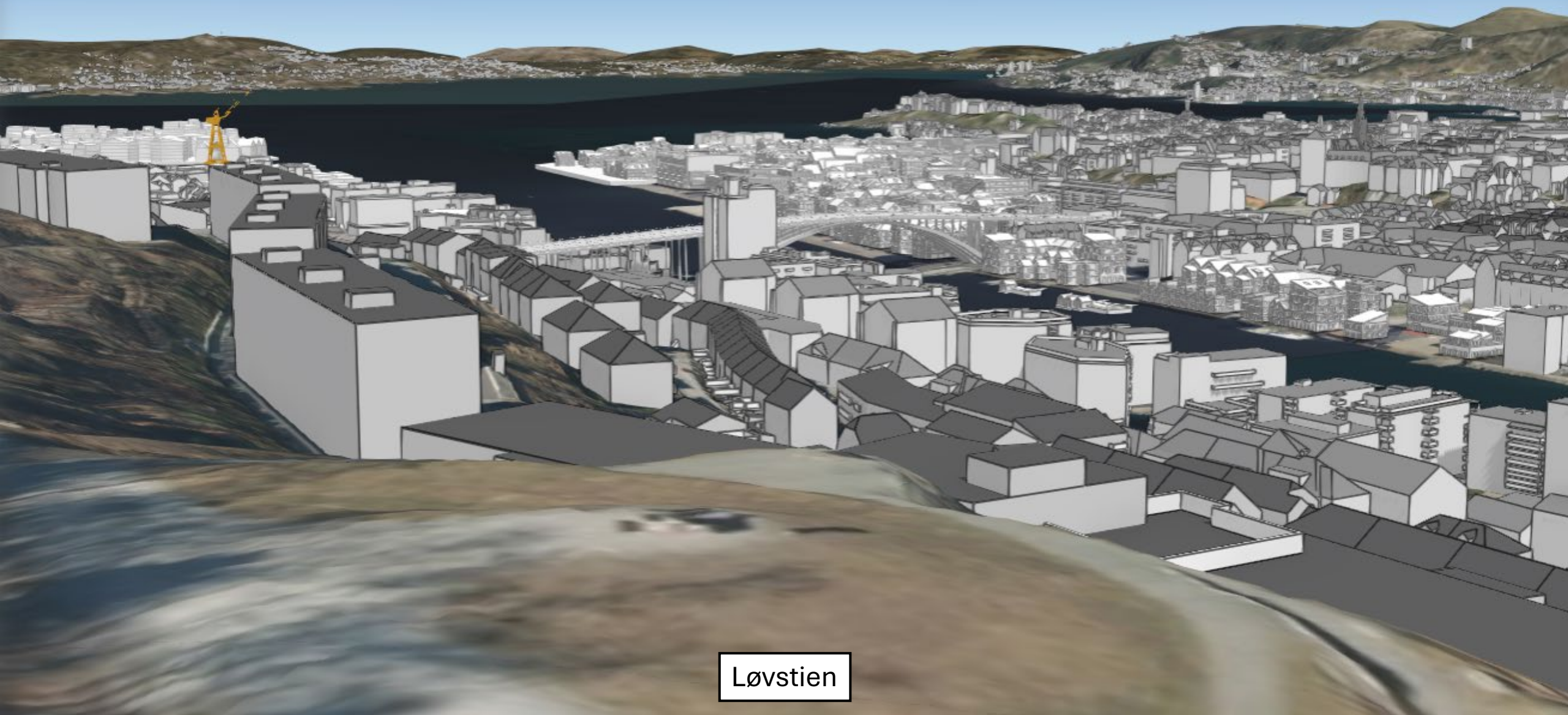
- 1 - Sjøflate på overordnet nivå - sjøflate med betydning for hele Bergen blir ikke berørt
- 2 - Sjøflate på lokalt nivå Landskapstyper - dagens strandlinje og sjøflate berøres på en slik måte at landskapstypene i Bergens sjølandskap (Sørevågen, Kirkebukten) endres
- 3 - Landskapselementer som er viktige for sammenheng mellom sjø og land - Tiltaket berører
 - landskapsdraget fra Kirkebukten til sjøen ved å lukke det og avgrense det mot nord,
 - bredden i sjøflaten som Puddefjorden utgjør fra nord til sør blir smalere og mer oppdelt, og
 - eksisterende småformer i strandlinjen fra Kirkebukten til Olderneset blir borte.

«Fyllingen og utbyggingen på Dokken vil fra flere synspunkt utfordre Nordnes sin fremtredende posisjon»

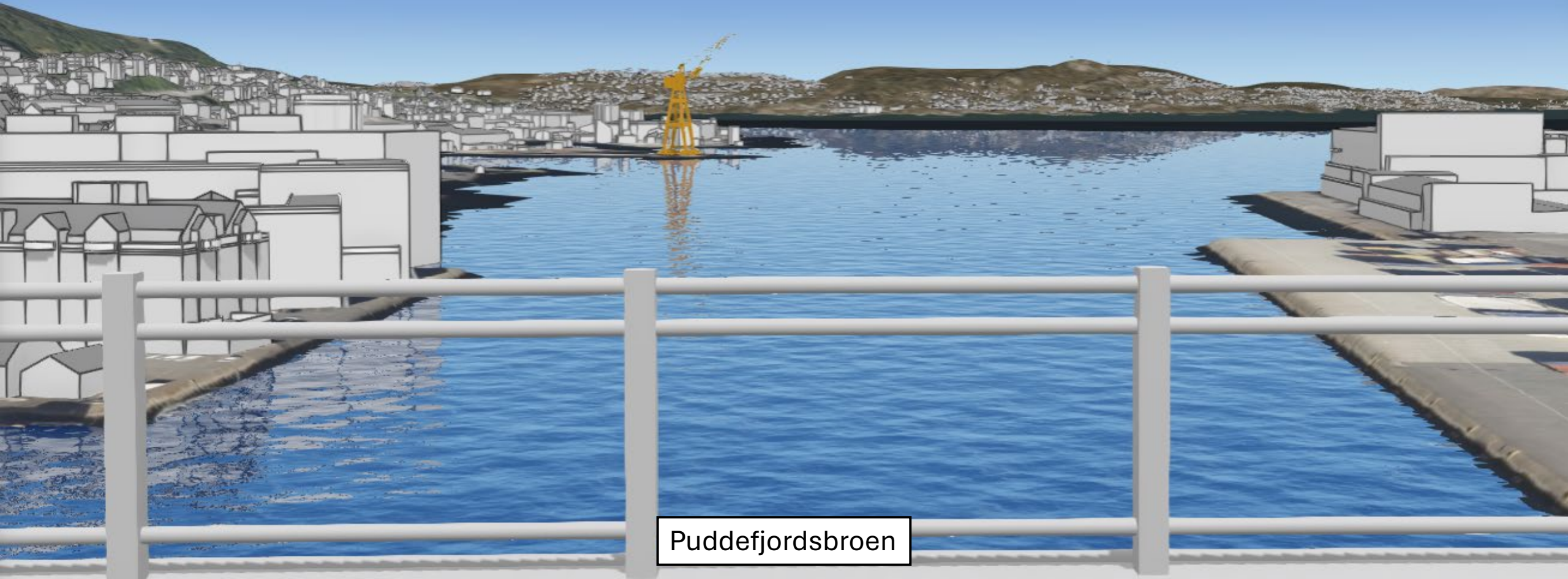
Løgstien

«Fyllingen og utbyggingen på Dokken vil fra flere synspunkt utfordre Nordnes sin fremtredende posisjon»

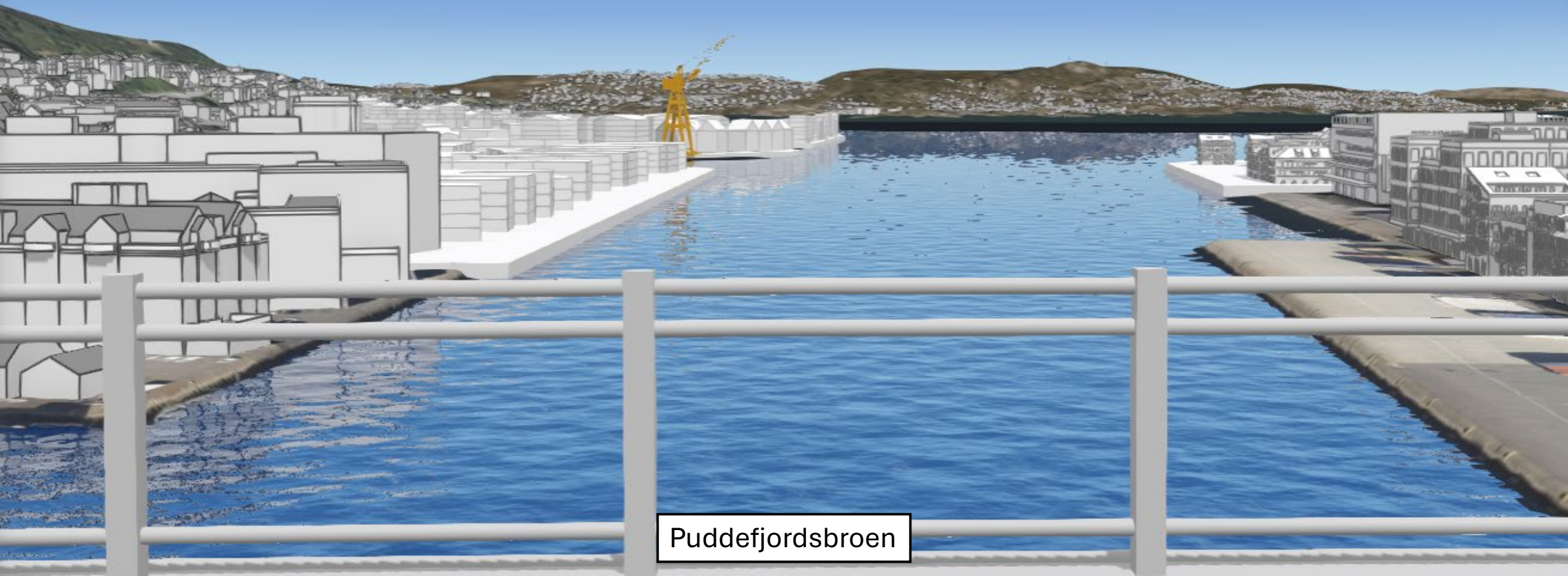
Løgstien

«Fyllingen og utbyggingen ved Damsgårdsveien vil bidra til å gi de indre delene av Puddefjorden form mer som en kanal enn en fjord»

Puddefjordsbroen

«Fyllingen og utbyggingen ved Damsgårdsveien vil bidra til å gi de indre delene av Puddefjorden form mer som en kanal enn en fjord»

Puddefjordsbroen

«Fyllingen og utbyggingen ved Damsgårdsveien vil bidra til å gi de indre delene av Puddefjorden form mer som en kanal enn en fjord»

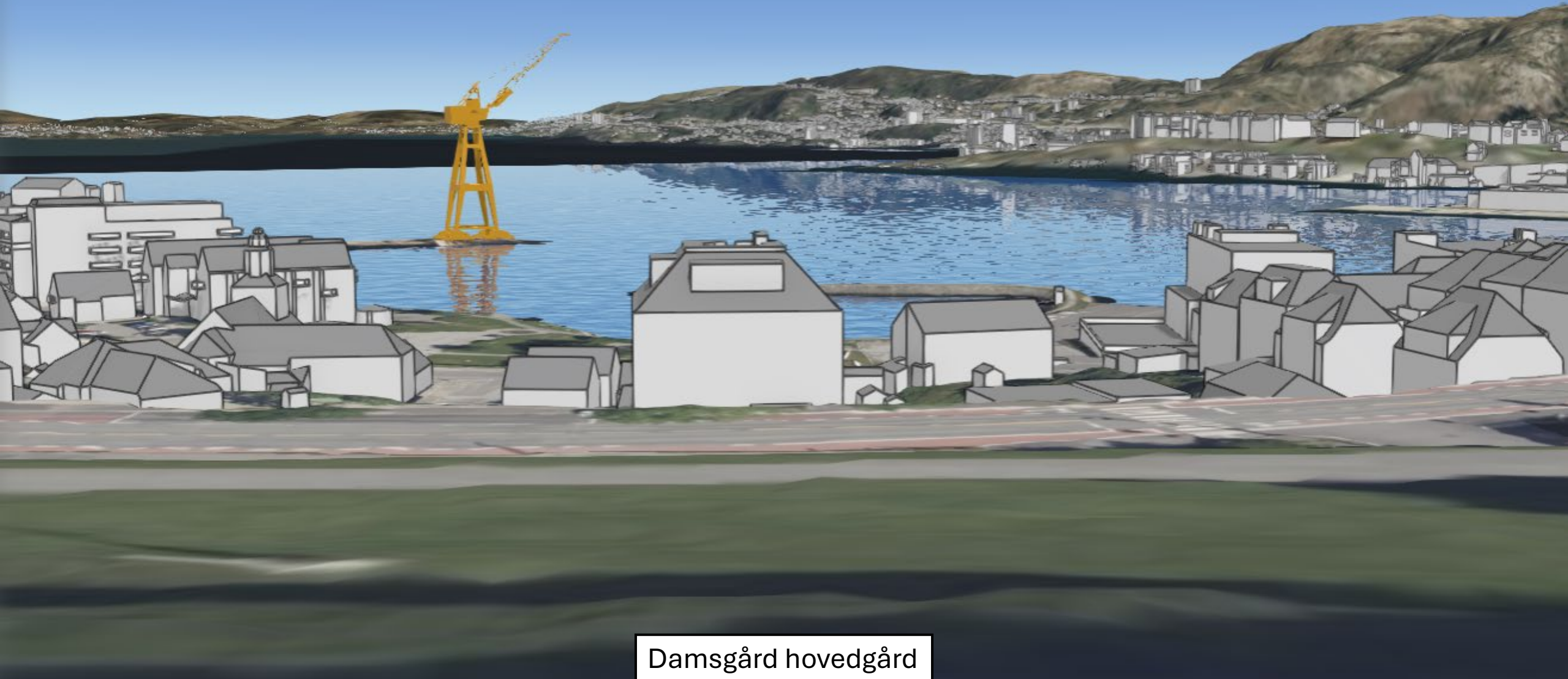
Ulriken

«Fyllingen og utbyggingen ved Damsgårdsveien vil bidra til å gi de indre delene av Puddefjorden form mer som en kanal enn en fjord»

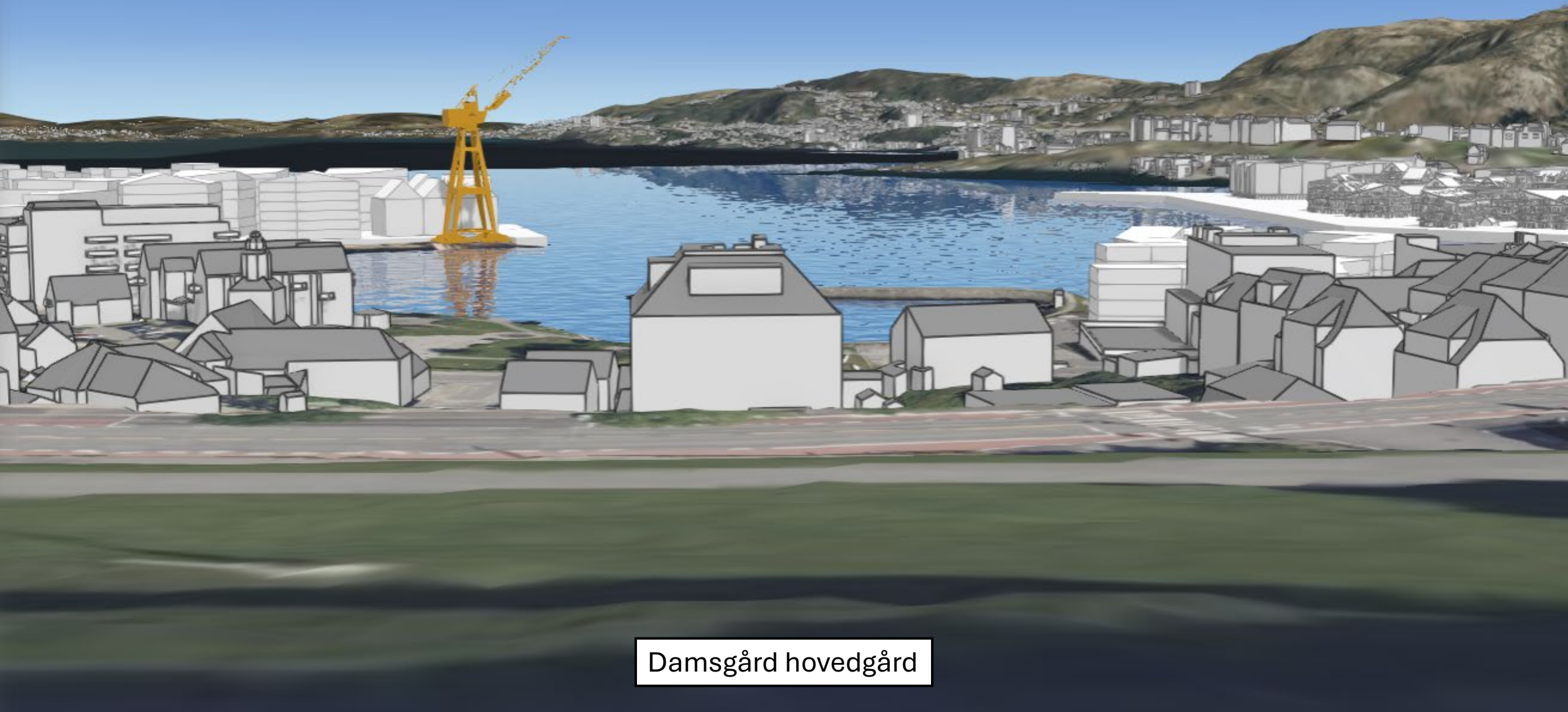

Ulriken

«Fyllingen og utbyggingen på Laksevåg verft bryter siktlinjen fra Damsgård og Kirkebukten nordover, og danner et nytt nes som går på tvers av landskapsdragene for øvrig»

«Fyllingen og utbyggingen på Laksevåg verft bryter siktlinjen fra Damsgård og Kirkebukten nordover, og danner et nytt nes som går på tvers av landskapsdragene for øvrig»

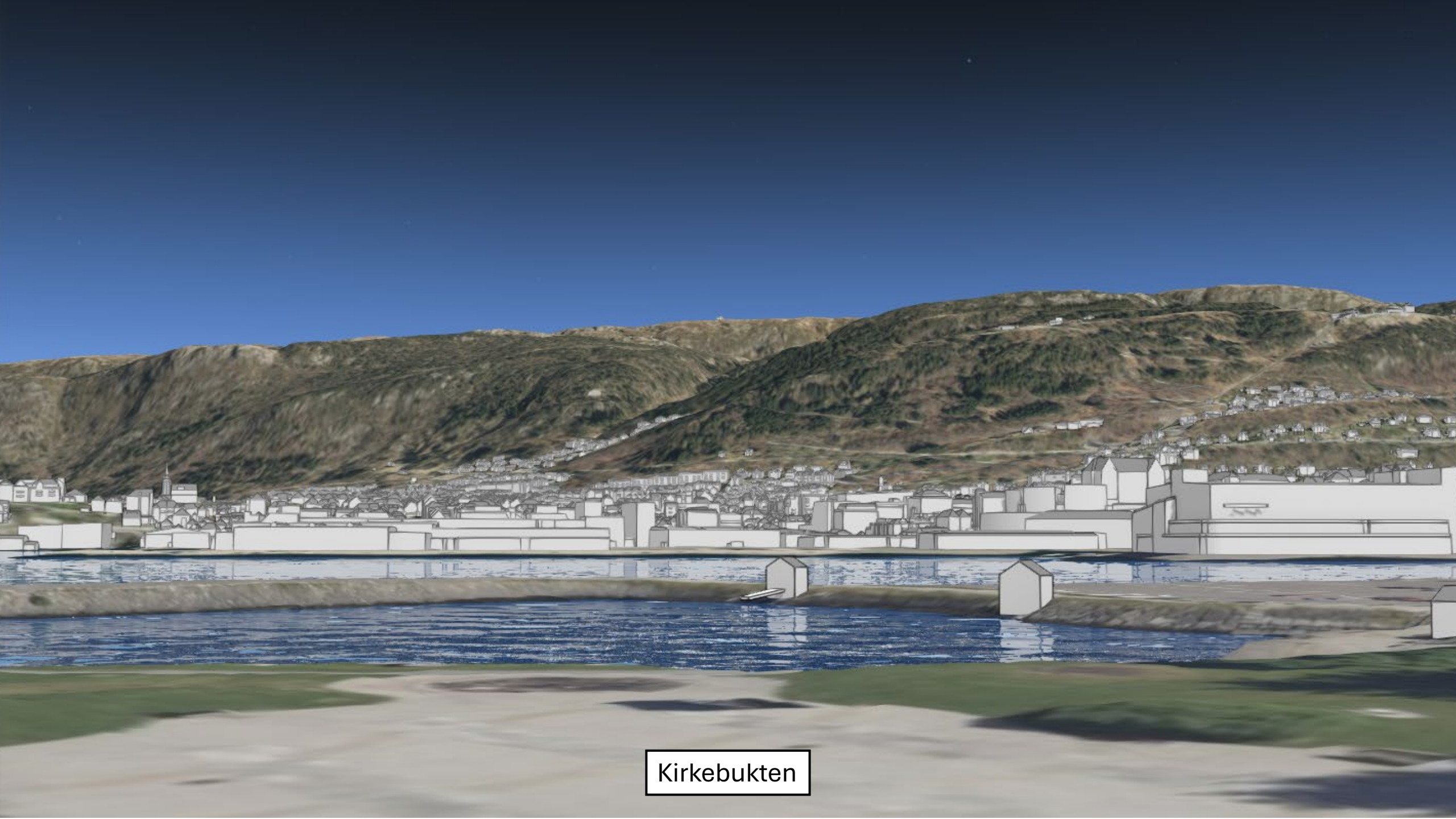
Damsgård hovedgård

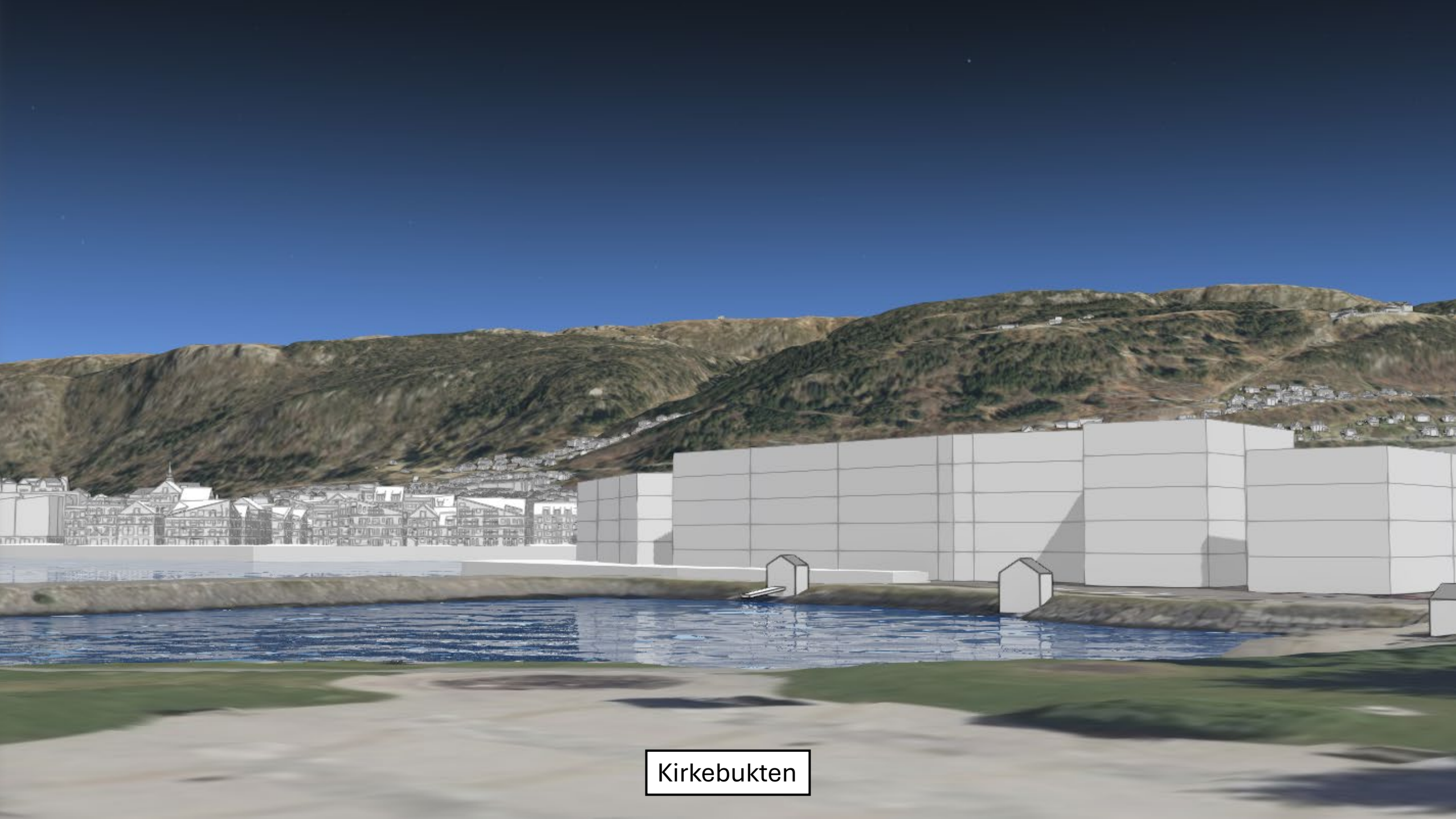
Kirkebukten

Kirkebukten

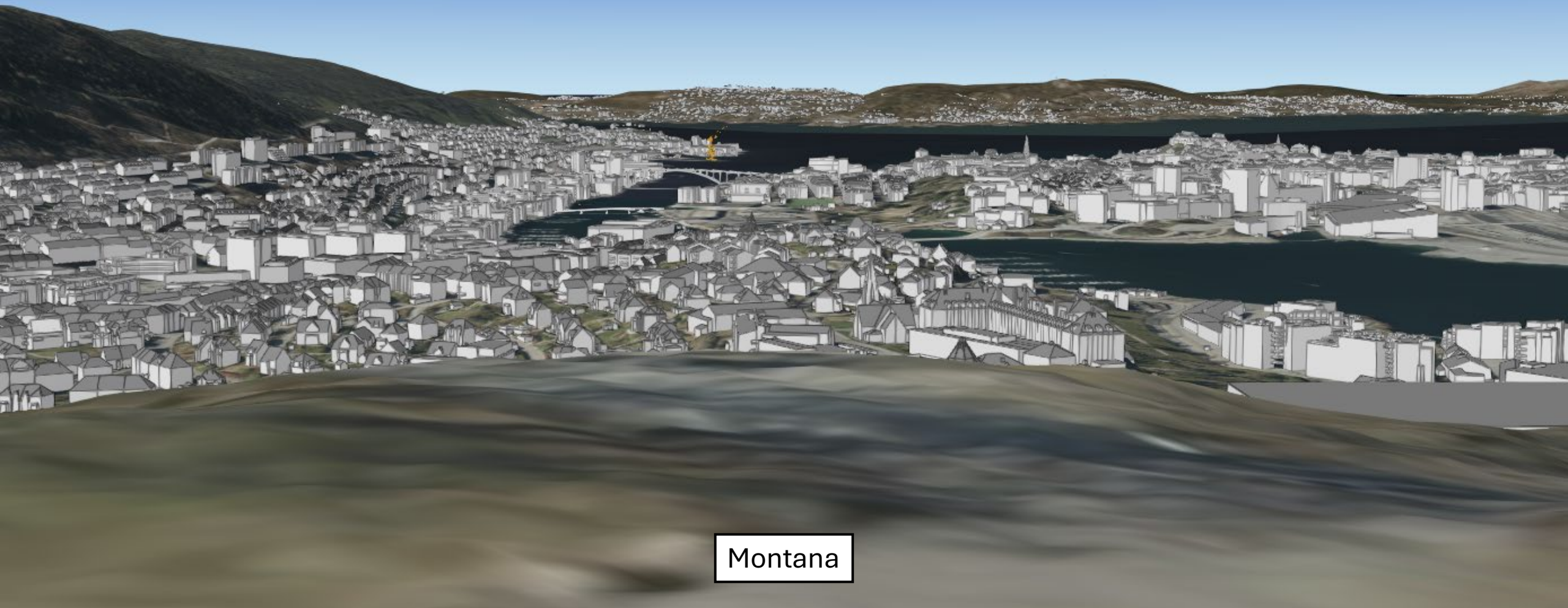

Kirkebukten

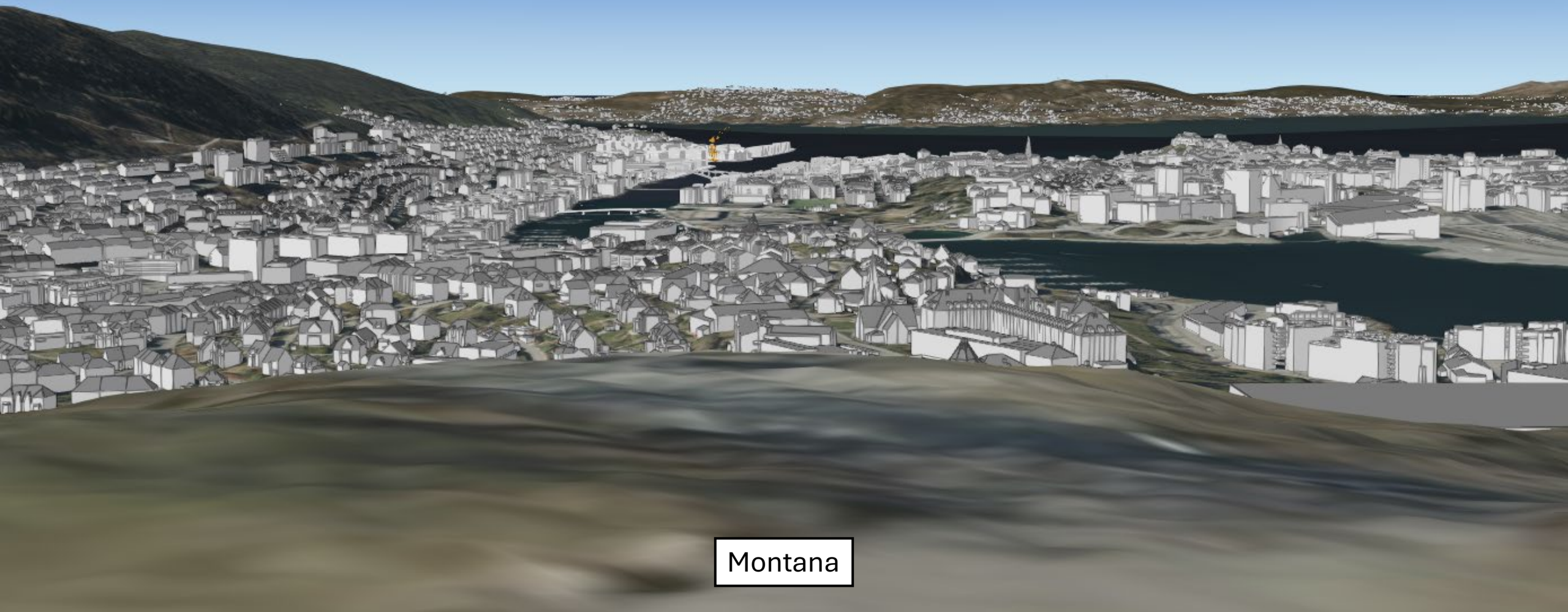
Kirkebukten

«Fyllingen og utbyggingen på Laksevågneset bidrar til å snevre inn Puddefjorden»

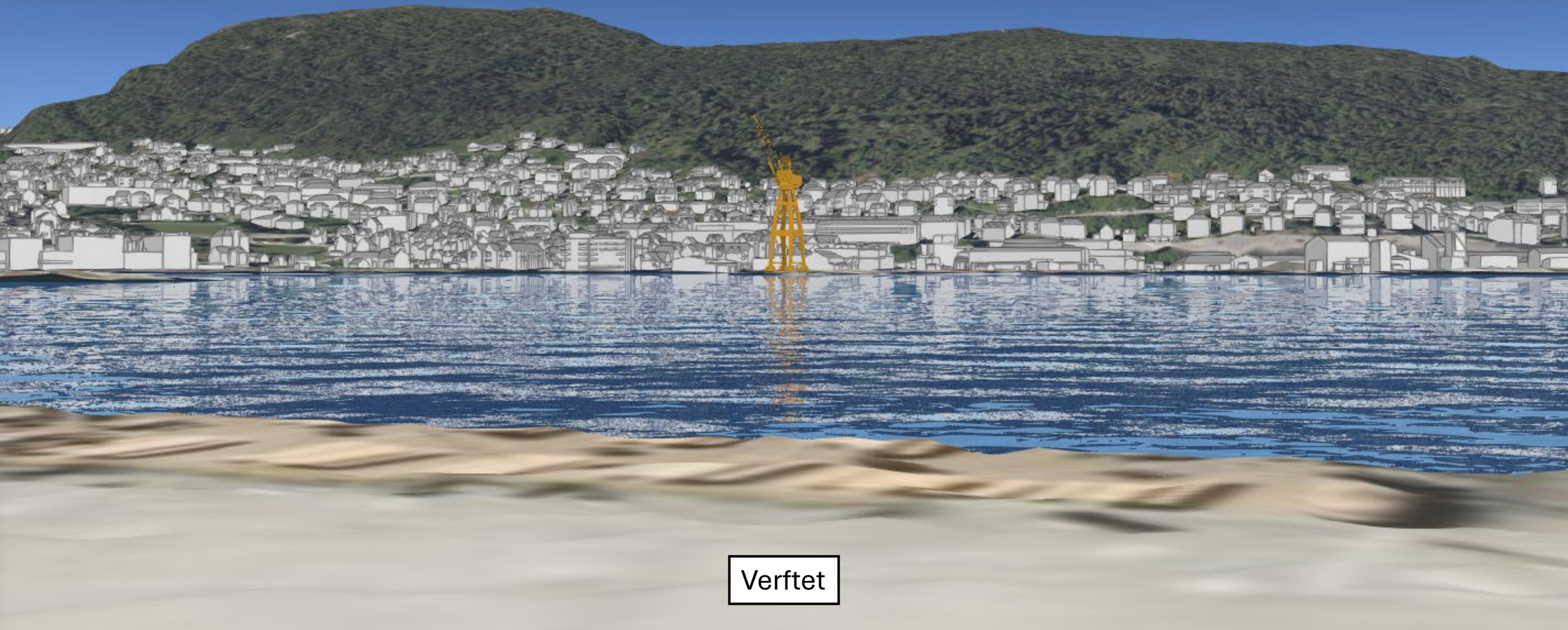
Montana

«Fyllingen og utbyggingen på Laksevågneset bidrar til å snevre inn Puddefjorden»

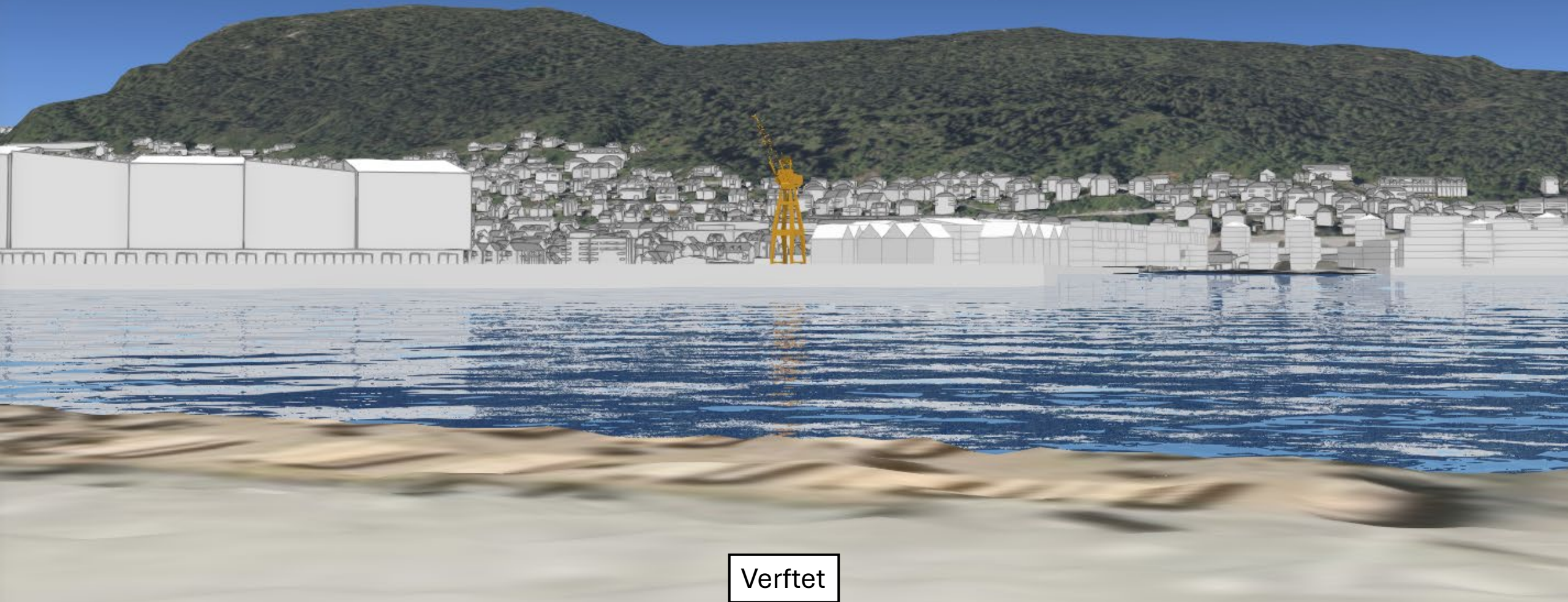
Montana

«Fyllingene med bebyggelse vil skjule store deler av den eksisterende bebyggelsen
i fjellsiden på Damsgård og Laksevåg»

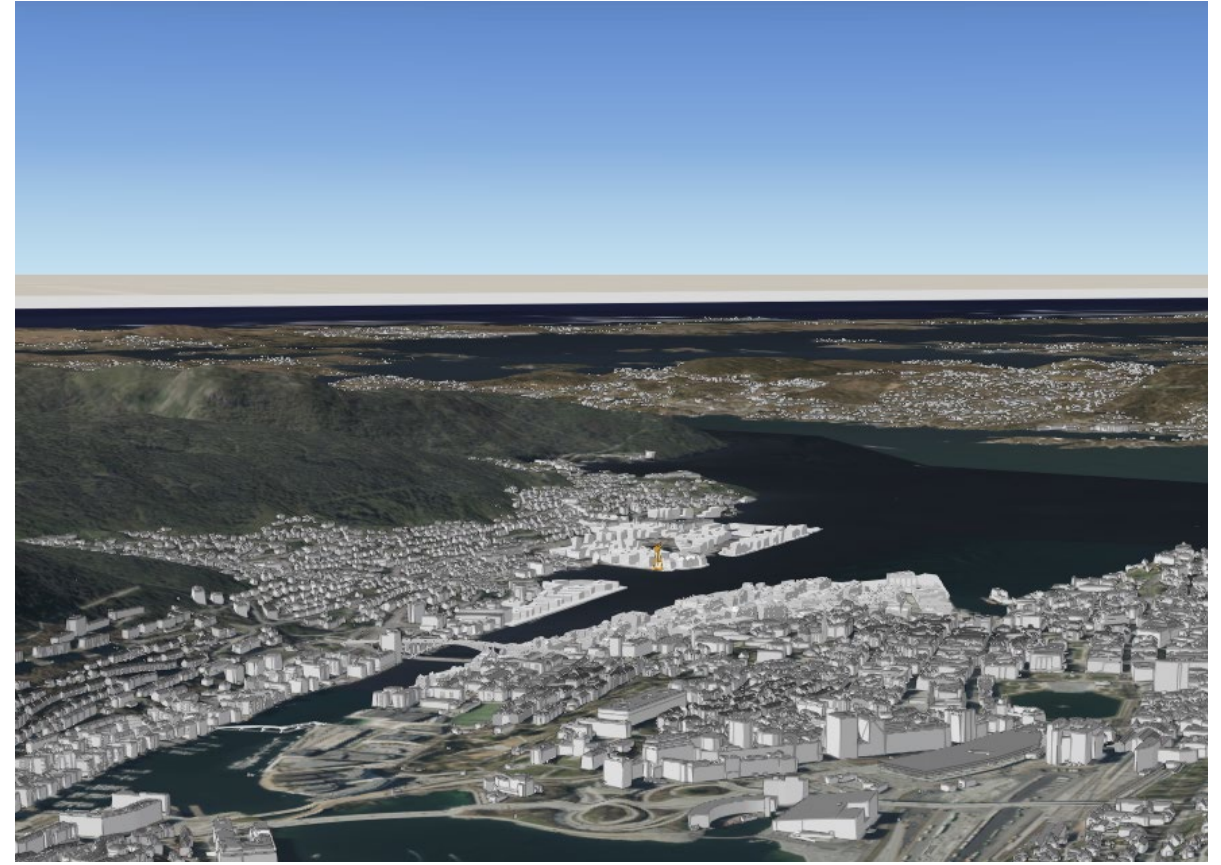
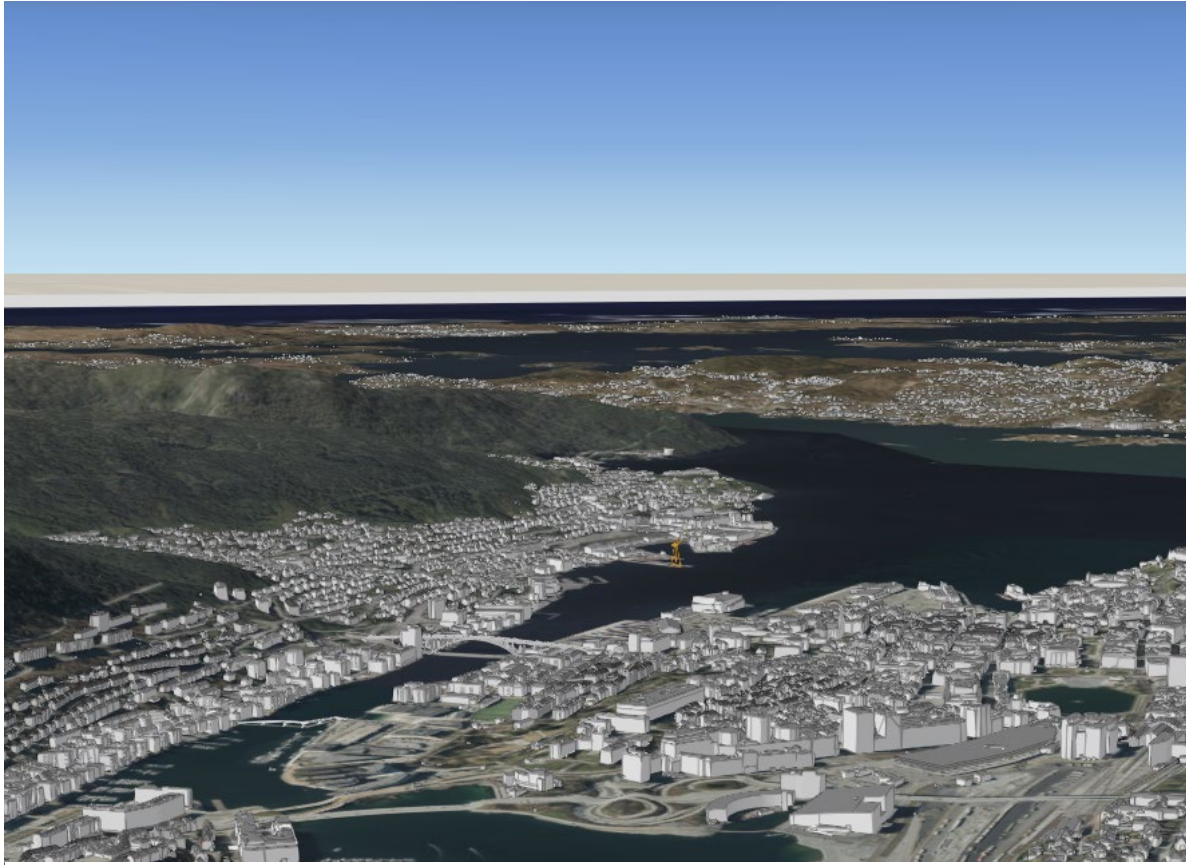
Verftet

«Fyllingene med bebyggelse vil skjule store deler av den eksisterende bebyggelsen
i fjellsiden på Damsgård og Laksevåg»

Verftet

«Sett fra fyllingene/ny bebyggelse kan dagens utsikt mot viktige standpunkter i bylandskapet gå tapt, f.eks. mot Fløyen, Ulriken, Nordnes, Askøy osv.»

Til sammen medfører utfyllingene at den vide traktformen til ytre del av Puddefjorden omdannes til et sjølandskap med «konstruerte» nes og våger som har en rett kanalform inn mot Puddefjordsbroen.

Puddefjorden vil bli vesentlig transformert, og det vil endre forståelsen og opplevelsen av Bergens sjølandskap. Å realisere denne utfyllingen og utbyggingen vil bidra til å endre landskapsforståelsen vi har hatt til nå, og legge et «nytt lag» til uten forankring i den lokale historien.

- **Videre**
- Møte med Asplan Viak uke 6 – tilbakemeldinger og innspill
- Legge inn situasjon uten utfylling men med ny bebyggelse på dagens landareal

Figur 6-17 Lille Damsgårdsvei 0-alternativ mot øst

Figur 6-18 Lille Damsgårdsvei utfyllingsalternativ mot øst

